

GORIŠKA KNJIŽNICA
Študijski oddelek
Nova Gorica

40342

KAREL ŠIROK:
JUTRO

V TRSTU
1920

□□□

□□□

KAREL ŠIROK:
JUTRO

V TRSTU
1920

□□□

□□□

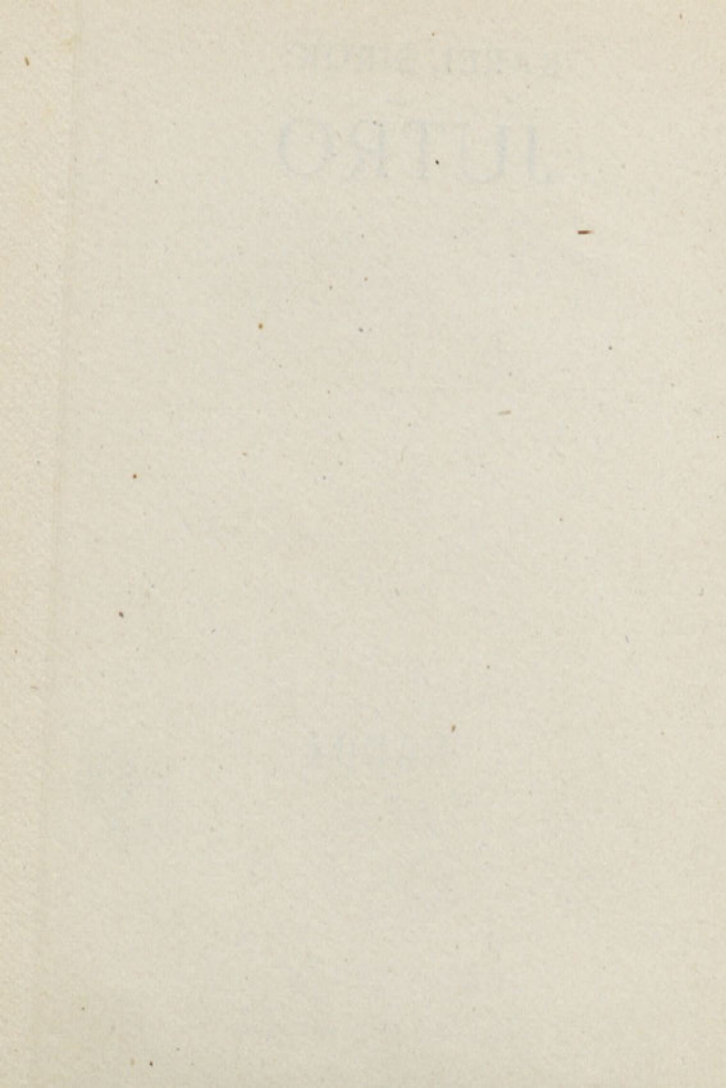
40342

N 30.458/1963

KAREL ŠIROK:

JUTRO

I.

Pomladna.

Sije, sije solnce,
žari raz nebo,
s svojimi toplimi žarki
me boža ljubó.

Že travica na ozarah
zelení,
v mejici grmiček
že brsti.

Danes sem pa vesel,
pa kaj bi ne bil,
saj sveti Jurij
je pomlad zbudil!

Radujte se, ptičke,
danes z menoj
in ve, veveričke,
sredi hoj!

Še ti, sinička,
se z mano raduj,
rad bi že slišal
tvoj cicifuj!

Vsi veselite se,
vsi, vsi, vsi,
saj pomlad se bliža,
saj solnce žari!

Izletniki.

Tam zunaj, tam sije prebeli že dan
in pomlad že diha na polje,
in kdor ni prehudo, prehudo bolan,
vesel je in židane volje.

Tam zunaj že cvete pomladni žefran,
kot lilija bel ves in pisan,
in na izprehode metuljček lehân
že leta prekrasno porisan.

Le hitro, otroci, le hitro na vlak!
— kot veter poteče v lesovje;
tu v mestu zatohlem, tu večer je mrak
in ozko in črno zidovje.

Hiteli naproti so lokam, vasem,
pod goro tam slap se je bliskal;
oči od radosti žarele so vsem, —
še vlak od veselja je vriskal.

Pri polžu.

Polžek, polžek, ali spiš,
ali v hiši se gostiš?
Polžek, polžek, nas ne zabi,
k sebi v hišo nas povabi
in nasiti nas s potico
in napôji nas z medico;
potle spremi nas do vrat,
vsakemu podari zlât.

Polž iz hišice že gre,
jezen stéza v nas rogé;
da se rešimo rogov,
hitro técimo domov!

Škržad in rega.

Božja žabica na veji
se s škržadom krega:
»Rega, rega, rega, rega,
nehaj peti solncu hvalo,
preveč nam je že sijalo,
hladno roso je popilo,
vse studence posušilo!
Dežja hočem, nočem solnca,
vode prosim vsaj dva lonca
v suho mlako sredi brega,
rega, rega, rega, rega!«

A škržadek ugovarja:
»Žgi, le žgi nam, solnce zlato,
doli na zeleno trato!
Stara žaba je znorela,
pa ne ve, kaj bi počela!

Šla je, šla je do vodice,
si umila je nožice,
potle v travo je skočila,
sitno muho prepodila,
sitno muho je ujela,
v travi plesati začela,
sitno muho je ubila,
hop, na vejo poskočila...

Žgi, le žgi nam, solnce zlato,
doli na zeleno trato!
Stara žaba je znorela,
pa ne ve, kaj bi počela!«

Želodek.

Po poljani potovala
je poredna sapica,
pa je stresla vejico:
»Tu imaš, gospodek!«
Z vejice je pal želodek,
a na njej ostala
mu je kapica.

Zasmejale so se cvetke
in tako dejale:
»Tak? — Kje imaš kapico? —
Mraz ti bo pozimi! —
Teci, vjemi sapico,
jo za laske primi...!«

Prišle v polje so ženjice,
žele so rumeno žito,
kosci so kosili
in pomirale cvetlice —
živ pa je ostal želodek
vso jesén, vso zimo
z glavico odkrito.

Svatba na morju.

Bel galeb in galebica
zgodaj zjutraj sta se vzela.
Preden solnce zasijalo,
svatba je začela.

Dideldi, oj, dideldaj,
v svate burja priletela,
dideldi, oj, dideldaj,
v dudo piskati začela.

To zaplesali so svatje valčki,
družice meglice,
to zaplesali so lahki čolni,
hitre jadrnice.

V dudo dudlala dudaška,
svatje so poskakovali
in nevestica in ženin
in še vsi ostali.

O, to bil je ples in direndaj,
na pojedino so pozabíli,
dideldi, oj, dideldaj,
in še vina niso pili.

Muren.

Tiho bliža se večer ...
V majhni, majhni kajbici,
ki na okencu visi,
poje, poje venomer
črni muren: kri, kri, kri ...

»Očka, očka, pa zakaj
poje muren: kri, kri, kri ...?«

»»To pomeni, da trpi,
v kajbici mu dobro ni.««

»Očka, očka, pa zakaj
tudi v polju poje muren
neprestano: kri, kri, kri ...?«

»»To se tebi samo zdi!
Na svobodi, na poljani
poje, poje neprestano
in se smeje: hi, hi, hi ...««

Deklica s punčko.

Nina, oj, nana,
punčka zaspana,
nina, oj, nana,
moja Zvezdana!

Tèma je zunaj,
tèma ko v rogu,
davno že spijo
ptičice v logu.

Pa še ti spavaj,
nina, oj, nana,
ptičica moja,
moja Zvezdana!

Hu, kaj ne slišiš
burje, ki vzdise?!
Hu, je ne slišiš
krog naše hiše?!

Če ne boš spala,
burja te strese,
v temno te šumo
s sabo odnese...!

Nina, oj, nana,
punčka zaspana,
nina, oj, nana,
moja Zvezdana!

Dva dečka.

Prvi deček:

Da imel bi ladjo
z jadri belimi,
to odjadral s ptički
bi veselimi
čez vodice sinje,
tja v zamorsko vas.

Tam si poiskal bi
zlato rečico
in zlata nabral bi
polno vrečico.
Kadar bi se vračal,
vriskal bi naglas.

Drugi deček:

Da imel bi ladjo
z jadri belimi,
ne odšel za ptički
bi veselimi;
rajši bi na rodni
zemljici ostal.

Da bi šel na morje,
majka čakala
noč in dan bi name;
milo plakala:
»Ojej, ójej, sinka
mi potone val...!«

Vrabec.

Vrabček, vrabček,
drzni ptič,
ti navihan
si tatič!
Ali v leho
sred prosa
zdaj postavil
sem »moža«.

O, le kriči
zdaj živ-žav,
dobro vem,
da ti ni prav!
Ali to
me ne skrbi, —
vrabček naj
drugam zleti!

Ali morda
nisi kriv?
Si mogoče
se postil?

Pa povej, no,
kdo, oj kdo
na njivi zibal
je proso?

»Čiv, čiv-čiv,
jaz nisem kriv!
Očka se je
izgubil,
mater jastreb je ubil.
Sam, sirota,
sem ostal,
sam na pot
sem se podal...

Sam skrbeti
moram zdaj,
kje za kljunček
kaj dobim,
kje o mraku
naj zaspim,
kje ogrejem
si nogé,
kadar droben
dežič gre,

kadar nočindan
sneži,
da perotca drveni.

Tebi dobro
se godi,
nič ne veš,
kaj so skrbi! —
A poskusi
biti sam,
biti sam
in zapuščen
in preganjan
od ljudi —
grenke solze
ti zalijejo
oči ...!«

Burja.

Oj=žulaj=žuli!

Prišel je moj lepi čas,
rajala bom zdaj pri vas.

Če vam to ni prav,
nič me ne skrbi —
oj=žulaj=žuli!

Oj=žulaj=žuli!

Rožice vam pomorim,
veje v gaju ogolim.

Če vam to ni prav,
nič me ne skrbi —
oj=žulaj=žuli!

Oj=žulaj=žuli!

Drevje v gaju ogolim,
ptičice vam odpodim.

Če vam to ni prav,
nič me ne skrbi —
oj=žulaj=žuli!

Oj=žulaj=žuli!
Nagelj vam ne bo dehtel,
slavček vam ne bo žgolel.
Če vam to ni prav,
nič me ne skrbi —
oj=žulaj=žuli!

Oj=žulaj=žuli!
Jaz vam pela bom odslej
v selu, v gaju iznad vej.
Če vam to ni prav,
nič me ne skrbi —
oj=žulaj=žuli!

Breza.

Zopet šuma zeleni.
Pa kako je s tabo, breza?
— Meni dobro se godi.
A ko hladen vetrič veje?
— Toplo suknjico imam.
A ko temna noč nastane?
— Travam bajke šepetam.
A ko žgoče solnce sije?
— Pod menoj je hladen vir.
A ko tresejo te vetri?
— Se jim klanjam venomer.
A ko pada nate slana?
— Takrat malo potrpi.
A ko snežec te pokrije?
— Takrat pa lepo zaspim.

Pojdem daleč, daleč k morju...

Pojdem daleč, daleč k morju,
da bom videl beli prod,
kjer je lepa Vida prala,
trudna, bleda od nezgod.

Rad bi vedel, kje zamorec
črni z barko je pristal,
rad bi vedel, kodi Vido
je na Špansko odpeljal.

Kdo pa pojde k morju z mano? —
Toplo solnčece z neba;
če mi hladno bo na poti,
solnce z žarki me obda.

Z mano pojde tudi veter,
tihi vetrček z ravnî;
če mi vroče bo od žarkov,
vetrček me ohladi.

Z mano pojde še potoček,
ki po strugi bo hitel,
cesto k morju mi bo kazal,
v kratek čas mi žuborel.

II.

Slovo.

»Zbogom, zbogom drobne ptičke,
zbogom, zbogom rodni krov!
Ladja čaka, da odplava
preko zelenih valov.

Nič ne jokaj, zlata mati,
nič ne bodi žalostna;
preden se boš nadejala,
zopet, zopet bom doma.«

Tiho, tiho ladja plava,
breg izginja, rodni krov;
pol srca mornarček s sabo,
pol ima tostran valov.

Prekmurska pesem.

Bratec moj je šel
čez morjá valove.
Kdo me vodil bo
v bukove lesove,
kdo me spremljal bo
do zelene Mure?
Meni pa se zdi,
da vesele ure,
bratca več ne bo.
Pa da v rodno selo
zopet vrne se,
lice mu bo velo,
žalostno srce.

V čolnu.

Sapica lahka
z gôr pihlja,
čolnič mi ziblje
sem in tja.

Kot da sem v zibki
se mi zdi
in da popevka
se glasi:

»Aja, tutaja,
sinec moj,
mamica tvoja
je s teboj...«

Ona pa davno
v grobu spi,
srce spomine
si budi.

V tesni kletki...

V tesni kletki ptiček
žalostno čvrči,
zunaj pa pomladi
vse se veseli.

Toplo solnce zunaj
sije naokrog,
na poljano sije,
na brsteči log.

Po gredicah v vrtu
rožice dehte,
na zelenih glogih
ptički žvrgole.

To njegovi bratci
so, ki žvrgole,
z vejice na vejo,
preko polj lete.

O, kako bi k bratcem
v polje rad zletel,
ah, kako bi z njimi
na svobodi pel!

A kot hudodelec
v kletki je zaprt
in nikdar več k bratcem
ne zleti na vrt.

Zunaj cvetja, solnca
vse se veseli,
v tesni kletki ptiček
žalostno čvrči.

Ribiška.

Moja njiva je prostrano morje,
moje lehe — skočni so valovi,
a oralo moje — moja ladja,
ki v gladino morsko pot si orje.
A volički moji — nagli so vetrovi.
Moja setev — mreža izpuščêna,
moja žetev — mreža polna plena.

Deček in sinička.

Deček:

Slušaj me, drobna sinička,
skrita v zelenju grmička:
pesem zapoj nam veselo,
dneve nam žalostne blaži,
s pesemco nas potolaži,
hudi k nam prišli so časi!

Sinička:

Kdo pa je mene tolažil,
kdo mi je urice blažil,
kadar sem v majceni kletki
nema čepela tri leta
kakor kraljična zakleta, —
kdo me je takrat tolažil?

Plavajo mi barčice...

»Takrat je bilá jesen:
šume so porumenele,
drobne ptičke iz lesov
čez vodice odletele.

Šle so ptičke drobne, šle,
a za njimi je šel sinko;
ptičke nesla je perot,
z barko je odjadrál Vinko.

Ptičke prišle so nazaj,
ko je polje cvet pogrnil, —
ali kje je sinko moj,
da se še sedaj ni vrnil?

Kje je bistri kapitan,
ki mi ga v daljini najde?
Beli mu podarim dvor,
beli dvor, zelene brajde...

A njegovi barčici,
bogme, posrebrim krmilo,
bela jadra v jamborih
mu povezem z mehko svilo.«

* * *

Plavajo mi barčice
čez vodico, in platnena
vsaka nosi jadrca,
s svilo vezana — nobena.

□ □

• V gozdu.

Ah, lepo je v gozdu!
Tukaj tihe so stezice,
tu srebrne so vodice,
pod nogami mehki mah
kakor žametna preproga.

Tukaj ptički žvrgole,
tu vodice žubore,
žubore in klotajo.
Drobni lističi na vejah
včasih tiho trepetajo;
takrat si skrivnosti
božje šepetajo ...

Vsepovsod skrivnostne,
nežne glase čujem.
Prisluškujem, premišlujem
Vetrič todi se sprehaja,
todi šeta se prostost,
z njo izgubljena mladost.

Ribičeva pesem.

Bela noč okoli mene,
nad menoj nebo visoko;
mesec gleda na vodico,
na prostrano in globoko.

Nad vodico, nad prostrano,
drobne zvezdice migljajo
in natihoma med sabo
si o Bogu šepetajo.

Tiha noč okoli mene,
vse že dremlje, vse že spava,
vetrček le nad vodico
se sprehaja, poigrava.

Tam na bregu koča bela,
nanjo lije mesečina.
Spava majka v mesečini,
ali misli še na sina?

Čuvaj, Bog, mi majko sivo,
zlate sanje ji podari,
mene, ribiča v čolniču,
pa nesreče zdaj obvari!

Jesenska pesem.

Ne vidite, kakó
topóla žalostno drhti,
ne slišite, kakó
na veji ptičica čvrči?

Kakó topola naj
brez listov zdaj šumi,
kakó naj ptičica
na goli veji žvrgoli?

Topola, ah, ne ve,
če še kedaj ozeleni,
in ptičica ne ve,
če širno morje preleti.

Pogreb na morju.

Na morju ladjica se ziblje
in vetrček se v jadra vpira,
pod krovom, v sobici temačni,
tam star mornar umira:

»Vsa širna zemlja moja znanka
in vsaka bela cesta,
prejadrал sem zeleno morje,
vsa šumna videl mesta ...

a tam, visoko nad menoj,
kjer tisoč lučk brli nocoj,
tam nisem bil ... tja si želim ...
tja pojdem, bratci, ko zaspim ...«

Zatisnil je oči mornar,
zatisnil jih za vekomaj,
in duša — ptičica vesela —
je odhitela v sveti raj.

Vso noč, vso dolgo noč mornarji
so bdeli, žalovali,
a v mladem jutru so mrliča
v valove pokopali.

Pogrebci bili so galebi,
vsak valček je molitev šepetal,
na jamborih so jadra mu rumena
poslednjič mahala v pozdrav.

V tujini.

Tudi tukaj so poljane,
tudi tukaj cvete mak,
tudi tukaj se škrjanček
vriskajoč dviguje v zrak.

Vendar nema je poljana,
zame skrit svoj čar ima,
mak me k sebi tu ne vabi,
kot me vabil je doma.

Kadar čujem tu škrjančke,
ki nad mano žvrgole,
spejo misli v domovino,
v srce tiha žalost gre.

Svidenje.

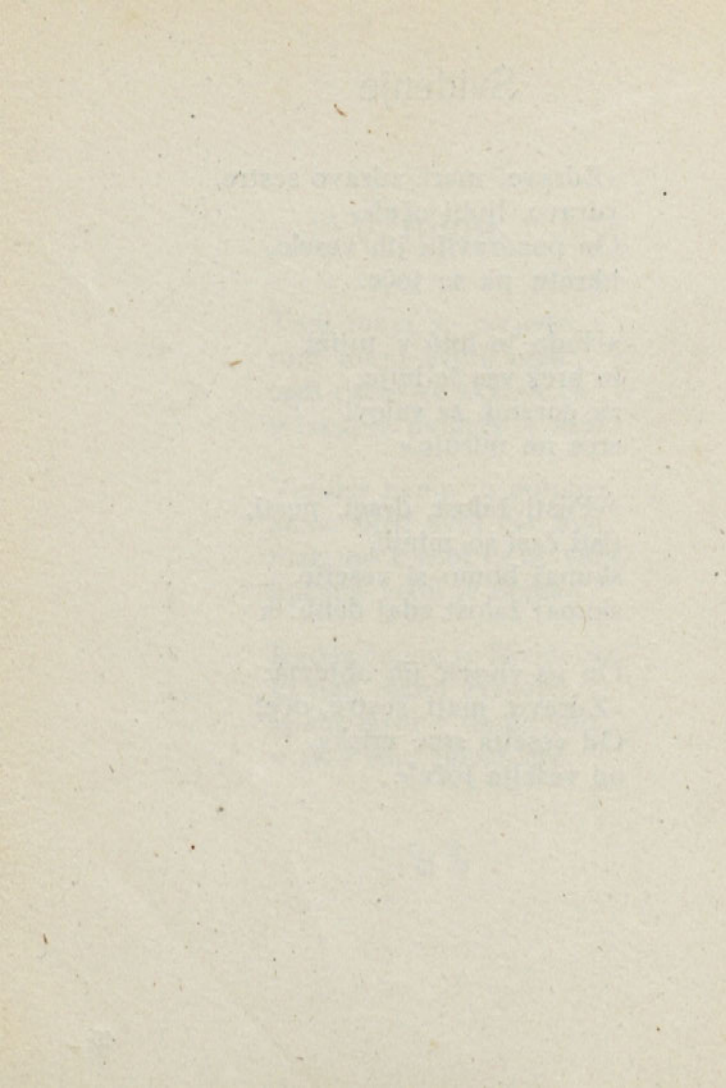
»Zdravo, mati, zdravo sestre,
zdravo, ljubi oče!«
On pozdravlja jih veselo,
hkratu pa se joče.

»Hudo je biló v tujini
in brez vas še huje;
za gorami, za valovi
srce ne miruje.«

»»Pusti žalost, dragi, pusti,
tisti časi so minili,
skupaj bomo si veselje,
skupaj žalost zdaj delili!««

On pa vnovič jih objema:
»Zdravo, mati, sestre, oče!
Od veselja srce vriska,
od veselja joče!«

III.

Sirotek.

Tiho med oblaki
se po nebu vozi
solnce, car luči.
Po poljanah in po lozi
beli sneg kopni;
kaplje se na vejah
svetle zibljejo,
po ravninah se potočki
glasni gibljejo
v prazen les ...

Kdo pa stopa
po stezici
zraven pota? —
To je Joško blede.
Bil je na vasici
pri sosedi.
Dali so mu skorjo kruha,
skorjica je bila suha,
a jo je pojedel. —
Joško je sirota ...

Stopa Joško po stezici,
raz nebo toplota
lije po ravnici ...
Joško pravi solncu:

»Sij, pomladno solnce,
sij nam, dneva car,
da iz daljne zemlje
naglo kot vihar,
naglo v kraje naše
na prelepem vrancu
sveti Jurij spet prijaše!
Naj le srečno jezdi
po poljanah, strmem klancu!

Vitez Jurij
torbo nosi,
in na desno in na levo
cvetje troši.

Sij nam, dneva car,
sij nam, car luči!
Morda jutri, morda kmalu
tvoj prijetni žar
viteza zbudi,
da na hitrem vrancu
semkaj prileti,

se ustavi na ravnici,
vranca napoji
pri vodici ...

Vitez Jurij
torbo nosi,
in na desno in na levo
cvetje troši ...

Semkaj pa je dolga pot,
morda vitez Jurij
vzame v torbo kaj na pot.
Morda žemlje
in potice?
Morda se katera
skrije med cvetlice
in jo vitez Jurij
s cvetjem vred izsuje
ob vodice ...
Jaz pa pojdem tja iskat ...

Sij nam, dneva car,
sij nam, car luči,
da tvoj topli žar
viteza zbudi ...!
Kmalu pride ...?«

»Pride ...!« v dalji mu odgovori.

Zgodaj vstane Joško mali,
zgodaj v mladem jutru.

Preden solnce vzide,
ob vodici čaka,
ob vodici hitri,
viteza junaka.

Dolgo čaka,
ves dan čaka —
vitez še ne pride.

Dolgo čaka,
vsak dan čaka —
vitez še ne pride.

Šume zopet so ozelenele,
loke zopet zacvetele,
ptičice popevke svoje
zopet so zapele,
on pa čaka dan na dan —
zaman ...

Ob morju...

Ob morju, ob šumečem morju,
otožna deklica stoji,
na bregu nudijo se cvetke,
a ona cvetkam govori:

»Nabrala bi vas rada, cvetke,
in nesla vas na grob njegov,
a sam Bog ve, kje izkopan je
tam, sredi zelenih valov.

Ah, ladja se je potopila
in oče je potonil z njo,
in sam Bog ve, kje v sebi skriva
ga neizmerno morsko dno.

Nabrala bi vas rada, cvetke,
in nesla vas na grob njegov,
a sam Bog ve, kje izkopan je
tam, sredi zelenih valov.«

Pozabljena.

Tihi mesec, mesec blede,
ki čez zemljico vso vidiš,
potolaži me, povedi,
kje je, kje, moj sinko mili:
ali v rudniku kje hira,
ali v morju je utonil,
ali v bolnici umira?

Ni utonil v sinjem morju,
v rovu sinko tvoj ne hira.
Tam ob reki Misisipi
v beli gradič se zapira,
se zapira, zlate šteje,
o demantih svetlih sanja.
Če ne sanja, vince pije
in s pajdaši čas preganja.

Pa moj otec...

Solnčece žarí, žarí,
solnca vse se veseli:
vetrič pleše, les šumlja,
v lesu ptičica brblja,
v vejah, v travah cvet dehti,
klas na polju rumení.

Pa tam daleč sredi gôr
nemški rudnik skrit leži:
velik je zaklad njegov
in globok je rov njegov.
Tu od zore do noči
seče rudo od peči
otec, ljubi otec moj.

Pa moj otec nič ne ve,
nič ne ve za božji dar:
nič ne ve za solnčni žar,
za šepet vetrov, vodíc,
za brbljanje drobnih ptíc;
on ne ve za šum lesov,
ne za sladki vonj cvetov.

Gosti mrak za njim leži,
bela smrt nad njim preži.

Lastavica.

(Briski motiv.)

1.

Topla ptica
lastavica,
pridi, pridi k nam,
tukaj je naš hram,
tu je naša streha
in pod streho tram,
tu sezidaj gnezdo,
da nam budnico boš pela,
dobro jutro nam želela.

Mi pa tebe počastimo
in na okence pod tram
v lonce posadimo
nageljček in rožmarin
in baziliko, škrlat,*)
da dehtelo bo v tvoj grad,
da boš rajše žvrgolela
budnico in opomin,
dobro jutro nam želela.

*) V Brdih sadijo navadno le rdeče, škrlataste žeravce, zato tudi imenujejo to cvetlico škrlat. Drugod na Goriškem ji pravijo gorečka.

2.

Preden solnce zažari,
preden se kokot zbudi,
izpod strehe,
izpod trama,
topla ptica
lastavica
tja na latnik
se spusti,
budnico
zagostoli:

»Ti spiš,
ti mežiš,
kdo pa pojde plet,
plet in vezat mladje tvojih trrt?«

Mladi fantič se zbudi,
v brajdo odhiti
plet in vezat nežno mladje,
v cajnico nabirat sadje.

Topla ptica
lastavica
budnico zdaj ponovi:

»Ti spiš,
ti mežiš,
kdo pa pojde plet
in zalivat rožice na vrrrt?«

Deklica odpre oči,
v vrtič odhiti
nežne rožice zalivat,
potle kuhat, prat in šivat.

Zdajci se kokot zbudi,
solnce božje zažari,
v brajdah se srebrna
rosa zablišči.

Topla ptica
lastavica
solnce se razveseli:

»Glejte, glejte,
solnce zlato
že žari...!
Kdor še spi,
kdor meži,
zlatega žarka
vreden ni.

Pridnemu ribico,
lenemu šibico,
s šibico švrrrk...!«

Huda ura.

(1914.)

Joj nam, joj: oblaki črni,
svetli bliski k nam gredó;
rože v vrtu, žito v polju
huda ura vzela bo.

Joj nam, joj: v deželo našo
huda vojna bo prišlá;
kar ostane hudi uri,
črna vojska potepta.

Kam gredo ?

(1914.)

Vsi prašni in zamišljeno
po trdi cesti stopajo
vojaki trudni. Kam gredo?
In kar takó in kar takó,
da sami tega ne vedo,
si pesmi žalostne pojo ...
A kod gredo in kam gredo,
še sami tega ne vedo.

Pod sedmo pridejo goró,
in kar takó in kar takó,
da sami tega ne vedo,
že bijejo se, že tepo,
že krvavé, že padajo
in tesno drug ob drugem mro ...
Čemu tepo se, mladi mro,
še sami tega ne vedo.

Pod goro, na krvavo plan,
prigrohota se lačni vran:
»Ha ha, kra kra, ha ha, kra kra,
ha, koliko je tu mesa...!«
In kar takó in kar takó
na mrtvó odleti telo...
On ve, čemu kriči: kra kra,
čemu se v polju grohota.

Fantič na vojsko je šel...

(1915.)

Vrata zaprta,
okna zastrta
čakajo, čakajo ...
Prazne gredice,
vele cvetlice
tam sredi vrta
plakajo, plakajo ...

V daljne, neznane
ruske poljane
fantič na vojsko je šel.
Ali se vrne,
ali zagrne
ruska ga zemlja,
čezenj poraste plevel?

Vrata zaprta,
okna zastrta
čakajo, čakajo ...
Prazne gredice,
vele cvetlice
tam sredi vrta
plakajo, plakajo ...

Žalost.

Spet žvrgoli škrjanček
in travica šumlja,
spet žubori potoček,
sinička spet brblja.

In vse je, prav takó je,
kot v prejšnjih majskih dneh:
na cesti, vrtu, polju —
povsod sam cvet in smeh.

A v mojem mladem srcu,
o bedni bratec moj,
je tiha, tiha žalost
in strah in nepokoj.

Če ti se ne povrneš
tam z bojnih mi poljan —
kaj meni smeh in cvetje,
kaj najjasnejši dan!

Slovo od polja.

(1915.)

O zeleneče ti poljê,
ti moje zláto, moje vse!
Naj te še zadnjikrat pozdravim,
še enkrat naj se te nazrem,
še enkrat, preden daleč grem
in tebe samo tu ostavim.

Pa kdo preorje te, opleje,
kdo z zlatim zrnjem te poseje,
kdo ti bo zvesto drugoval:
vse dni se nad razori sklanjal
in vse noči o tebi sanjal
in s tabo vriskal, žaloval?

Glej, tu ostati več ne smem,
v tujino grem na bojno plan,
ah, s krvavečim srcem grem.
In koderkoli bom korakal,
na dobu črni vran bo krakal,
ah, krakal on ne bo zaman.

Pismo.

(1915.)

Rumeno listje pada z vej...
Tako, kot še nikdar poprej,
pri nas je neveselo,
tako, kot še nikdar poprej,
po vas zakoprnelo
je srce, ko ste v boj odšli.

Kot suhi listi v vse smeri
ste se, ah, razkropili —
pa boste se še kdaj vi vsi
domov spet povrnili? —
O, bratje moji, kam ste šli?
O, bratje, srce me boli!

□ □

Prepeličke.

1.

Prepeličke v gnezdu.

Dež prší, prší,
v polju detelja diši,
v detelji pa prepelica
prepeli.

Prepelika, petpedika:
»Detelja je že visoka,
moja skrb velika.
Lahko, lahko se zgodi,
da na polje pride kosec,
deteljico pokosi,
mojim, še negodnim mladim,
lahko kaj se pripeti...

Prši, prši, drobni dežek,
da ne bo na polje kosca!
Detelja je že visoka
pet pedi, ah, pet pedi...!«

Prepeličke na polju.

Vsi oblački so pregnani
daleč, daleč za morjê;
zopet živo je v poljani,
zopet je veselo vse.
Žita le več ne šumijo,
detelja več ne dehti;
klasi na kozolcih spijo,
v kopah detelja leži.

Po strnišču prepelica
mladim skrbno prepelika:
»Heda, heda, heda!
Ali slišite, otroci?
V zraku kroži k nam ujeda
in na vas preži.
Proč ne hodite od mene
več kot pet pedi, kot pet pedi . . .!«

Prepeličke pred selitvijo.

Trave že porumenele so,
 cvetke odcvetele so,
 ptičke svoje pesmi
 že odpele so.

V polju vlada sveti mir —
 suho listje le trepeče
 in otožno šepeta,
 hladen vetrič z vej ga meče
 in se z njim igra.

Prepelica skliče mlade
 in takó jim reče:
 »Ljube prepeličke moje,
 log je tu že tih in prazen ...
 Jutri, preden še zapoje
 zvonec dan na vasi,
 odletimo v kraj prijazen,
 daleč za zeleno morje,
 kjer so širna polja,
 v poljih zlati klasi,
 v klasih zrnca pa najbolj. —

Morje pa globoko je,
morje pa široko je
dneve tri in tri noči
in pet pedi in pet pedi...!»

4.

Prepeličke v novi deželi.

Srečno preletele
so morjâ širino,
srečno so dospele
v novo domovino.

Novi kraji, novi časi,
nova žitna polja,
v novih poljih težki klasi,
v klasih zrnca pa najbolja.
Stara prepelica
mladim je dejala:
»Ala, ptičke, ala,
ala v nova polja! —
Kam? V katero? —
Kamorkoli vas je volja!
Polja, žita — na izbero.«

Poslovile so se ptičke
in po njivah mičnih,
ej, po lehah, po pšeničnih
razkropile so se ptičke.
Starka pa je klicala za njimi:
»Zdrave ostanite mi!
In — ne mislite od sebe daleč
pet pedi, le pet pedi...!«

5.

Prepeličke se vrnejo.

Na jug zaveli so vetrovi;
tam palmovi gozdovi
natihoma šume,
tam sladki rastejo rožiči
in dateljni zore,
tam žvrgolijo čudni ptiči
in čudne rožice cveto.
Ej, tja zaveli so vetrovi...

Zašepetali klasi so vetrovom:
»Odkje, prijatelji, odkje?«

»»Prihajamo iz daljnih krajev,
kjer gora Triglav dviga se v nebo,
kjer sinje Adrije valovi
se s skalami tepo ...««

»Kako je tam? — Lepó?«

»»Zeleni Jurij jaha zdaj
iz kraja v kraj.
In beli sneg
pred njim kopni,
za njim topi
se trdi led,
in kamor krene
mu pogled,
na gredah se
pokaže cvet,
in zvonček tu
in tam žefran
iz tal pokuka
v topli dan ...

A kmetič koplje, seje,
in kar poseje —
solnčece ogreje,

in kar čez noč
ozelenijo lehe,
in kar čez noč
se omladijo veje.
Oj, kmalu, kmalu
doseže trava pas
in kmalu, kmalu
že pojde žito v klas ...»»

Vetrovi v daljo odhiteli,
v slovo so klasi jim šumeli —
a prepeličke so molčale.
In same niso vedele zakaj,
so se v nemiru zbrale
na polju med cvetovi,
in same niso vedele, kedaj
so se razmahnile peroti,
in same niso vedele kako,
a že so plule nad valovi
domovju svojemu naproti...

Vsebina:

I.

	Stran
Pomladna	9
Izletniki	11
Pri polžu	12
Škržad in rega	13
Želodek	15
Svatba na morju	16
Muren	18
Deklica s punčko	19
Dva dečka	21
Vrabec	23
Burja	26
Breza	28
Pojdem daleč, daleč k morju	29

II.

Slovo	33
Prekmurska pesem	34
V čolnu	35
V tesni kletki	36
Ribiška	38
Deček in sinička	39
Plavajo mi barčice	40
V gozdu	42
Ribičeva pesem	43
Jesenska pesem	45

	Stran
Pogreb na morju	46
V tujini	48
Svidenje	49

III.

Sirotek	53
Ob morju	57
Pozabljena	58
Pa moj otec	59
Lastavica	60
Huda ura	64
Kam gredo?	65
Fantič na vojsko je šel	67
Žalost	68
Slovo od polja	69
Pismo	70
Prepeličke	71

40342

886.3-1

ŠIROK, Karel
Jutro

COBISS #

70030458/Šo DOM Č

